

Интервју са Лјубом Бешлићем, градоначелником Мостара

21.05.2020 11:33

Вечерњи лист 21.5. 2020. - Интервју с Лјубом Бешлићем, градоначелником Мостара, о радовима на изградњи колектора и одводима, оптужбама да се ради нетранспарентно...

<https://www.vecernji.ba/vijesti/od-usteda-na-kolektorima-obnovili-smo-vodovodnu-mrezu-ceste-i-setnice-1404059>

Од уштеда на колекторима обновили смо водоводну мрежу, цесте и шетнице

Град Мостар посљедњих неколико година велико је градилиште на којему се изводи стољетни пројект изградње прочистача отпадних вода и главних канализацијских колектора. До сада су све отпадне воде, укључујући и канализацију, завршавале изравно у ријеци Неретви стварајући велике проблеме у животу самога града и јужног дијела слијева.

Прочистач и колектори пуштени су у пробни рад 2018. године. Од тада трају напади неколико удруга, активиста и политичких странака како се ради о нетранспарентном пројекту. Градоначелник Лјубо Бешлић све то оповргава наводећи како је пројект реализиран.

Ових дана у медијима се говори о наводно утрошених 130 милијуна марака за израду прочистача и колектора Града Мостара, а да истодобно нису у функцији. Молим вас, је ли то точно?

Приче које се пласирају у медијима непотпуне су, неточне и обмањујуће. Лјуди који о томе говоре

и пишу неупућени су у процес прикупљања и прераде отпадних вода Града Мостара. Досадашњи утрошак новца за прочистач је око 23 милијуна марака, а за колекторе још 23 милијуна.

Молим објасните откуда онда та разлика у износима новца о којима говоримо, 130 милијуна и ових 46 милијуна марака?

[нбсп]

Пројект је покренут у оквиру ЈП Водовод д.о.о. Мостар уз помоћ Свјетске банке (WB). Започет је студијом о побољшању квалитете воде ријеке Неретве. Студију је израдио у коловозу 2004. године MWX Харза Енџинееринг Цо., ИНЦ из Цхицага (САД) с домаћим подуговарачем, конзултантом Интегра д.о.о. Мостар. Студију је усвојило Градско вијеће Града Мостара. Како се ради о еколошком пројекту, Свјетска банка је преко ЈП Водовод д.о.о. Мостар, а из средстава Глобалног фонда за околиш (ГЕФ), осигурала средства за израду пројектне документације потребне за изградњу главних обалних колектора и уређаја за прочишћавање отпадних вода. Уговарање, као и реализацију уговора за израду пројектне документације, вршио је ЈП Водовод д.о.о. Мостар уз контролу Свјетске банке. Изградња прочистача одвијала се у оквиру ЈП Водовод д.о.о. Мостар који је и потписник уговора с извођачем радова Актор Грчка, а Свјетска банка је администрирала и контролирала пројект. Свјетска банка је одабрала извођача радова, твртку Актор, као референтно задовољавајућег извођача који је дао најнижу цијену у јавном свјетском надметању. За изградњу прочистача сва средства су осигурана као грант (неповратна). То је свакако изузетно значајно будући да је Град успио осигурати неповратна средства уз помоћ СБ-а, Еуропске комисије у БиХ и Шведске развојне агенције (СИДА) те смо испунили све тражене увјете и осигурали дозволе. Овом пригодом још бих једном јавно захвалио свим донаторима који су уложили средства у Град Мостар и, без обзира на несугласице, изнимно смо захвални за помоћ и подршку коју смо добили.

[нбсп]

Што је с прочистачем, стоје ли оптужбе изнесене на рачун градске администрације да га не желите службено преузети?

[нбсп]

Прочистач отпадних вода ради, он је већ дуље вријеме у пробном раду те испушта чисту воду у ријеку Неретву. С обзиром на то да Град Мостар није потписник уговора и није судјеловао у одабиру извођача радова, не може преузети прочистач, на којем су уочени мањи недостаци. Недостатке на прочистачу уочио је надзор и Повјеренство за технички пријам приликом прегледа. Управо надзор и повјеренство које је формирало Федерално министарство просторног уређења својим сертификатом морају јамчити да је прочистач технички исправан уређај. Док не добијемо јамства, Град Мостар не може службено преузети прочистач.

[нбсп]

Значи ли то онда да прочистач функционира на “дивље” и без икаквог надзора?

[нбсп]

Без обзира на све раније наведено, Град Мостар скрби се о уређају и чини све са своје стране, сукладно својим могућностима, да се овај пројект чим прије доведе до краја и службено отпочне с радом. Што значи да не ради на “дивље”, већ је у пробном раду уз надзор. На отклањање недостатака на прочистачу сада се чека, тј. док извођач из Грчке не отклони уочене недостатке.

[нбсп]

Како се финансирао пројект колектора? И око тога дијела посла било је доста приговора.

[нбсп]

Други пројект финансирала је Еуропска инвестицијска банка (ЕИБ) и та средства су намијењена за колекторе. Град Мостар је аплицирао код (ЕИБ) у оквиру Water Supplу and Санитатион ин тхе Федератион оф Босниа анд Херзеговина (WATСАН) на кредитна средства за изградњу главних обалних колектора као прве фазе у реализацији цјелокупног пројекта. На темељу израђене пројектне документације, пројект у ФБиХ обухваћа двадесетак опћина, а којим се управља из Федералног министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. На разини ФБиХ формирана је Јединица за управљање пројектом (ПМУ) која, уз сурадњу с опћинским ПИТ-овима (ПИТ тим за provedбу пројекта на разини опћине) координира и управља цјелокупним пројектом. Планом је предвиђено кредитно задужење Града Мостара код ЕИБ-а у износу од осам милијуна еура, о чему

постоји одлука Градског вијећа (Сл. гласило бр. 07/09 од 10. 12. 2009. године), а уз која су везана ИПА средства. Ради се о неповратним средствима из ИПА 2009. у износу од 2,8 милијуна еура. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде ФБиХ организирано је централни надзор (ЦН) који надзире радове у свим опћинама судионицама WATCAN-а пројекта у ФБиХ. Циљ изградње главних обалних колектора јест довести отпадне воде до прочистача на прочишћавање, након чега се чиста вода испушта у реципијент, у нашем случају ријеку Неретву.

Јесу ли уговори везани за колекторе који су потписивани били транспарентни и зашто је дошло до застоја?

[нбсп]

У оквиру пројекта WATCAN Града Мостара 2015. године, по процедури Закона о јавним набавама БиХ, отворени поступак, склопљени су уговори финансирани неповратним средствима ИПА-е. Након тога крајем 2016. године у отвореном поступку јавне набаве склопљени су уговори који су финансирани из кредита Еуропске инвестицијске банке у укупном износу од 3,975.055,84 еура.

[нбсп]

Почетком 2017. године у поновљеном међународном поступку јавне набаве, по ФИДИЦ, жута књига, додијељен је уговор за изградњу микротунела на траси главних колектора “ТЗ – тунели и обрнути сифони” у износу од 5,433.009,51 еуро. Овај је уговор додијељен је извођачу “Лудвиг Пфеиффер” из Нјемачке. Уговор се финансира кредитним средствима ЕИБ-а и грант средствима шведске СИДА-е (900.000 еура), као и с 200.000 марака грант средстава Фонда за заштиту околиша ФБиХ. Радови у оквиру свих претходно закључених уговора су окончани. У 2019. години додијељен је уговор Т2Б Царински мост - Бакијина лука у износу од 1,399.424,62 еура. Реализација овог уговора је предвиђена у фазама, до краја 2021. године до када је рок provedбе уговора у оквиру WATCAN-а. Уговор се финансира преосталим кредитним средствима, домаћим грант средствима и средствима Града Мостара. Реализација уговора је тренутачно у застоју јер је дошло до промјене централног надзора. Наиме, уговор с подузећем Луис Бергер истекао је с 2019. годином, а уговор с твртком Ептиса у поступку је закључења.

Слушајући коментаре, стјече се дојам како се цијели посао одвија без надзора, а да Град дијели новац не водећи рачуна о обављеним пословима. Што је у овоме случају тачно?

Надзор над свим досадашњим уговорима обављала је међународна конзултантска компанија Луис Бергер којој је уговор додијељен од Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде ФБиХ. Сва плаћања су вршена преко Министарства финансија ФБиХ изравно извођачима, а контрола и одобравање извођача радова врше се на више мјеста: прва контрола је централни надзор уз минимално двије особе, затим ПИТ локалне заједнице, што је у нашем случају четири особе, затим у Агенцији за водно подручје Јадранског мора, гдје су минимално двије особе, затим ПМУ Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде ФБиХ с минимално двије особе па тек онда долази Министарство финансија Федерације БиХ. Као што сам вам рекао, сва плаћања су вршена преко Министарства финансија ФБиХ, тако да Град Мостар није имао никакав додир с плаћањем.

Када је предвиђено окончање пројекта опскрбе и рјешење санитарних вода у Мостару?

Пројект WATCAN у ФБиХ завршава се 2021. године, а Град Мостар у оквиру истог планира урадити Т6 - секундарну канализацијску мрежу насеља Опине и спој на главне колекторе хотел Мостар - Шпањолски трг процијењене вриједности 1,060.200 еура.

Досадашњом реализацијом уговора у оквиру WATCAN-а за Град Мостар доведена је отпадна вода до WWTP од објекта Мљекара до WWTP-а, а на главни лијевообални колектор прикључено је насеље Залик гдје је постојећа фекална канализација одвојена од оборинске одводње. Сифоном испод ријеке Неретве главни лијевообални колектор прикључен је на главни деснообални колектор код Авијатичарског моста, тако да фекална канализација долази до прочистача. У оквиру изградње главних канализацијских колектора Града Мостара, осим изградње самих колектора, у потпуности је обновљена водоводна инсталација на траси колектора те реконструирани прометнице и пјешачке површине, што није било предвиђено главним пројектом изградње главних обалних колектора. Ово је било могуће само због доброг управљања пројектом, па се у оквиру планираних средстава урадило знатно више. Повећан опсег радова за посљедицу је имао само дуље вријеме извођења, па

је у вријеме радова долазило до обустава и преусмјеравања промета, што је свакако мала цијена за постигнуте резултате.

Говорили сте прилично стручно у већем дијелу интервјуа. Што, у бити, покушајте бити што једноставнији, доноси завршетак овога пројекта Мостару и доброме дијелу регије?

Сва досадашња канализација израђена у бившим суставима направљена је тако да је фекална вода завршавала изравно у ријеци Неретви. Данас знатан дио отпадних вода Града Мостара више не завршава у ријеци Неретви, већ на прочистачу, чиме се постиже темељни циљ - смањење загађења ријеке Неретве. За потпуно уклањање загађења ријеке Неретве потребно је још доста активности и средстава. Завршетком WATCAN-а до краја 2021. године бит ће изграђена краљежница сустава - главни обални колектори у пуној дужини, али то не значи да тиме пројект прикупљања и прераде отпадних вода Града Мостара завршава. Потребно је даље градити секундарну мрежу припајања објеката на главне колекторе.

Што то значи, када ће сва отпадна вода завршити на колекторима и како коментирате сталне критике усмјерене на овај пројект?

Из раније наведеног, овај пројект ће се градити још десетљеће док се не прикупи сва отпадна вода у средишту Мостара. Као што сам истицао, ово је пројект стољећа за Мостар и иза којег и даље стојим. Без обзира на одређене наводе који долазе из кругова непрофитних невладиних организација, које итекако профитирају омаловажавајући и блатећи разне пројекте. Циљ им је скренути позорност на себе и дати си на важности покушавајући приказати да је све што се ради у овом граду криминал. Они се приказују да су стручњаци за све области. Добро су плаћени за то да обмањују јавност. То раде објављујући “сензационалне вијести”, које нису истините. То раде без било каквих компетенција говорника и без икаквих доказа.

Како коментирате наводе Велепосланства Шведске о утрошку новца за пројект изградње прочистача у Мостару?

Можете ли нам доставити те наводе Велепосланства Шведске?

Па у медијима је објављено како је врло негативно реагирало Велепосланство...

Нама те наводне такве реакције никад нису службено упућене. Колико ми је познато, никад није постављено питање утрошка новца јер је пројект рађен под надзором Свјетске банке и ресорних федералних министарстава. Шведски велепосланик питао је зашто постројење није службено пуштено у рад, а што сам у претходном дијелу разговора објаснио.

О неким појединостима је, очито, криво информиран. Међутим, није нашао за сходно разговарати с главних актерима: Водоводом и Актором о томе зашто прочистач службено није пуштен у рад. •

Вечерњи лист 21.5. 2020.